

Administracinė byla Nr. 11-6859-279/2020
Teismo proceso Nr. 3-65-3-00284-2020-5
Procesinių sprendimų kategorijos: 20.2.3.2.;
20.5.1.; 51.4.; 55.1.3

REGIONŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. lapkričio 24 d.
Panevėžys

Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmų teisėja Nijolė Čekanauskienė,

teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos L. skundą dėl neturtinės žalos atlyginimo atsakovei Lietuvos valstybei, atstovaujamai Panevėžio pataisos namų ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos.
Teismas

n u s t a t ė :

Šalys teismo posėdyje nedalyvavo, apie teismo posėdžio vietą ir laiką joms pranešta įstatymo nustatyta tvarka. Šalys prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka. Esant šioms aplinkybėms byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Pareiškėja L. (toliau - ir pareiškėja) teismui pateiktu skundu (b. 1. 1-7, 15- 17) prašo: sustabdyti Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau - ir BVK) 73 straipsnio 3 punkto, 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto vykdymą; atlikti tyrimą ar minėti straipsniai atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją (toliau - ir Konstitucija), Jungtinių Tautų Organizacijos, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją bei kitus susijusius įstatymus; palikti galioti iki 2020 m. birželio 20 d. galiojusius BVK 73 straipsnio 3 punktą, 92 straipsnio 1 dalies 2 punktą; priteisti pareiškėjai iš Lietuvos valstybės 1200 Eur neturtinės žalos atlyginimą.

Pareiškėja skunde nurodė, kad nuo 2020 m. birželio 20 d. įsigaliojo BVK 73 straipsnio 3 punkto, 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimai. Remiantis BVK 73 straipsnio 3 punktu paprastajai nuteistųjų grupei priskiriami nuteistieji nebegali gauti smulkiųjų paketų iki 2 kg (galimi tik laišškai iki 20 gr), todėl taip buvo atimta jos galimybė gauti neribotą kiekį įvairiausių žurnalų, kryžiažodžių, pašto ženklų, vokų. Pareiškėjos teigimu, dabar daiktus galima gauti tik viena pašto siunta, kuri leidžiama kartą per šešis mėnesius ir neturi sverti ne daugiau 15 kg (vienu metu perduodami daiktai, į kuriuos šėina drabužiai, patalynė, avalynė, laikrodžiai, elektros prietaisai - televizoriai, radijo imtuvai, virduliai). Pareiškėjos teigimu, tokia tvarka apriboja jos galimybę gauti drabužius 4 metų laikams. Remiantis BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punktu paprastajai nuteistųjų

grupei priskiriamiems nuteistiesiems apribota galimybė įsigyti ir turėti termiškai apdorojamų maisto produktų (nuo 2020 m. birželio 29 d. Panevėžio pataisos namuose

(toliau - ir Panevėžio PN) buvo panaikinta galimybė pataisos įstaigos parduotuvėje įsigyti maltą kavą, arbatas, kakavas, visus produktus, kurie yra termiškai apdorojami (makaronai, ryžiai, griekiai, avižos, kitos grūdinės kultūros, šaldytos daržovės), taip pat praktiškai visi produktai, kurie yra šildomi (mikrobangų krosnelėje, dujomis, užpilami karštu vandeniu). Nuo 2019 metų Panevėžio PN panaikinta galimybė įsigyti maisto papildus ir vitaminus, nors jie priskiriamai prie maisto produktų. Pareiškėja skunde taip pat nurodė, kad buvo apribota leidžiamų įsigyti ir turėti vaisių, daržovių kiekis (buvo nustatytas 2 kg apribojimas). Apribojus įsigyti ir turėti leidžiamų vaisių, daržovių kiekį, pareiškėja neteko galimybės gauti pakankamai vitaminų, mineralų, nes pataisos įstaigoje teikiamas maistas palaiko tik gyvybines jos funkcijas. Remiantis BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punktu paprastajai nuteistųjų grupei priskiriamiems nuteistiesiems draudžiama turėti elektros prietaisų (virdulių, plaukų džiovintuvų, televizorių, radijo imtuvų, elektroninių laikrodžių, USB laikmenų ir t. t.). Atėmus televizorių, radijo imtuvą, buvo apribota jos galimybė susipažinti su svarbiausiomis naujienomis. Pareiškėja skunde nurodė, kad Panevėžio PN administracija nuo 2020 m. liepos 15 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. suteikė nuteistosioms galimybę iš pataisos įstaigoje veikiančios parduotuvės įsigyti kavos, kakavos, arbatos, užpilamos sriubos, košės, leido naudotis asmeniniu elektriniu virduliu. Pareiškėjos teigimu, BVK 73 straipsnio 3 punkto, 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimais buvo pažeistos jos teisės, todėl ji patyrė neturtinę žalą, kuri pasireiškė sveikatos pablogėjimu, neigiamais išgyvenimais.

Panevėžio PN atsiliepimu (b. 1. 32-42) prašė pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl apribotos teisės naudotis elektros prietaisais

Panevėžio PN atsiliepime nurodė, kad nuo 2020 m. birželio 20 d. įsigaliojus BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimams, Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių nuostatos, reglamentuojančios nuteistiesiems leidžiamus įsigyti ir turėti asmeninius daiktus, nuostatos pakeistos nebuvo, šie pakeitimai atsirado tik Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui priėmus 2020 m. rugpjūčio 20 d. įsakymą Nr. 1R-25 „Dėl Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (įsigaliojo 2020 m. rugpjūčio 21 d.). Iki priėmus šį Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymą, Panevėžio PN vadovavosi senosiomis Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25 nuostatomis, tiek kiek šios nuostatos neprieštaravo nuo 2020 m. birželio 20 d. įsigaliojusiam BVK įtvirtintam reglamentavimui. Panevėžio PN atsiliepime nurodė, kad sistemiškai aiškinant BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, konstatuotina, jog ši teisės norma įtvirtina lengvajai grupei priskirtiems nuteistiesiems teisę turėti elektros prietaisus, o paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems teisė turėti elektros prietaisus nėra įtvirtinta, yra nustatyta tik jų teisė turėti barzdaskutę. Panevėžio PN nurodė, kad su įstatymo pakeitimais nuteistosios buvo supažindintos, daiktams pasidėti nustatė protingą terminą iki 2020 m. liepos 15 d. Papildomai pažymėjo, kad laukdami poįstatyminio teisės akto, kuris reglamentuotų nuteistiesiems leidžiamus įsigyti ir turėti asmeninius daiktus, priėmimo bei atsižvelgdami į nuteistųjų prašymus ir nusiskundimus dėl joms apribotos teisės naudotis elektros prietaisais (ypač arbatinukais), taip pat siekdami palengvinti nuteistųjų adaptaciją pereinamuoju laikotarpiu, Panevėžio PN priėmė sprendimą nuo 2020 m. liepos 16 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. leisti nuteistosioms naudotis asmeniniais

virduliais. 2020 m. rugpjūčio 21 d. įsigaliojus naujoms Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių 21 punkto nuostatomis, Panevėžio PN nedelsiant apie tai informavo nuteistąsias ir leido joms ir sandėlio pasiimti leidžiamus turėti daiktus ir jais naudotis. Panevėžio PN nurodė, kad pareiškėjos skundo argumentai, kad iš jos buvo atimta galimybė susipažinti su svarbiausiomis naujienomis yra nepagrįsti, nes Panevėžio PN nuteistosioms yra galimybė eiti į biblioteką, Panevėžio PN prenumeruoja periodinę spaudą, žurnalus, BVK 93 straipsnis numato nuteistųjų teisę prenumeruoti laikraščius, žurnalus, Panevėžio PN yra galimybė naudotis ribota interneto prieiga.

Dėl apribotos teisės įsigyti maisto produktų, kuriems reikalingas terminis apdorojimas

Panevėžio PN atsiliepime nurodė, kad nuo 2020 m. birželio 20 d. įsigaliojus BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimams, kuris numatė, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji negali turėti maisto produktų, kuriuos prieš vartojimą būtina termiškai apdoroti, Panevėžio PN nuo 2020 m. birželio 29 d. uždraudė pataisos įstaigoje veikiančioje nuteistųjų parduotuvėje prekiauti maisto produktais, kuriuos būtina termiškai apdoroti (t. y. kurių negalima vartoti prieš tai jų nepaveikus šiluma): natūralia arbata, kava, kakava, sausomis sriubomis, sausais antraisiais patiekalais, sausu sultiniu, kruopomis, makaronais. Panevėžio PN atkreipė dėmesį, kad įsigaliojus naujoms įstatymo nuostatomis dėl termiškai apdorojamų produktų, nuteistųjų iki tol įsigyti (turėti) termiškai apdorjami produktai iš nuteistųjų paimti nebuvo, moterims buvo leista pabaigti juos suvartoti. Papildomai pažymėjo, kad laukdami poįstatyminio teisės akto, kuris reglamentuotų nuteistiesiems leidžiamus įsigyti ir turėti asmenius daiktus, priėmimo bei atsižvelgdami į nuteistųjų prašymus ir nusiskundimus dėl joms apribotos teisės įsigyti maisto produktus (ypač arbatą, kavą, kakavą), taip pat siekdami palengvinti nuteistųjų adaptaciją pereinamuoju laikotarpiu, Panevėžio PN priėmė sprendimą nuo 2020 m. liepos 16 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. leisti nuteistosioms įsigyti šiuos maisto produktus, kuriems reikalingas terminis apdorojimas: natūralios arbatos, kavos, kakavos, sausų sriubų, sausų antrųjų patiekalų, sauso sultinio. 2020 m. rugpjūčio 21 d. įsigaliojus naujoms Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėms, nuteistosioms buvo leista įsigyti ir turėti maisto produktus, kurie buvo numatyti taisyklių 20.1.1 - 20.1.9, 20.1.12, 20.1.17 punktuose.

Dėl vaisių ir daržovių kiekio

Panevėžio PN atsiliepime nurodė, kad apribojimai dėl nuteistiesiems galimo įsigyti ir turėti vaisių, daržovių kiekio niekaip nėra susiję su 2020 m. birželio ir rugpjūčio mėn. įsigaliojusiais BVK ir Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių pakeitimais. Pažymėjo, kad apribojimas dėl nuteistiesiems leidžiamo įsigyti vaisių ir daržovių kiekio atsirado nuo 2018 m. spalio 20 d. įsigaliojus 2018 m. spalio 19 d. įsakymui Nr. 1R-213 „Dėl teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. 194 „Dėl Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“. Analogiškos nuostatos dėl apribojimų leistinam įsigyti vaisių ir daržovių kiekiui buvo perkeltos ir į naujųjų Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25, nuostatas. Taigi, pareiškėjai leidžiamų įsigyti vaisių ir daržovių kiekio apribojimas buvo taikomas nuo pat jos atvykimo į Panevėžio PN, t. y. 2019 m. birželio 20 d.

Pažymėjo, kad pagal Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisykles, Panevėžio PN pareiškėjai buvo sudaryta galimybė apsipirkti parduotuvėje 2 kartus per savaitę, taigi pareiškėja per savaitę galėjo įsigyti 4 kg vaisių ir daržovių.

Papildomai pažymėjo, kad Panevėžio PN nuteistosioms yra tiekiamas maitinimas, kuris atitinka fiziologines mitybos normas.

Dėl BVK 73 straipsnio 3 punkto taikymo

Panevėžio PN atsiliepime nurodė, kad nuo 2020 m. birželio 20 d. įsigaliojęs BVK 73 straipsnio 3 punkto reglamentavimas įtvirtino, kad paprastajai grupei priskirtos nuteistosios nebegali gauti smulkiųjų paketų, ką leido iki 2020 m. birželio 20 d. galiojęs BVK 73 straipsnio 3 punktas. Nurodė, kad pareiškėjos skundo teiginiai, kad naujai įsigaliojęs teisinis reglamentavimas apribojo jos galimybę gauti žurnalų, rašomo popieriaus pašto ženklų, vokų, neatitinka tikrovės. Nurodė, kad vadovaujantis Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių 29 punktu, spaudos, vokų, pašto ženklų, rašymo popieriaus nuteistosioms leidžiama gauti pašto ir perduodamu siuntiniu arba per pasimatymus. Be to, kaip nurodė Panevėžio PN šių prekių nuteistosios gali įsigyti iš pataisos įstaigoje veikiančios parduotuvės. Nurodė, kad laikraščius, žurnalus gali prenumeruoti ir pačios nuteistosios (tą numato BVK 93 straipsnis), be to ir patys Panevėžio PN prenumeruoja periodinius leidinius (laikraščius, žurnalus).

Dėl pareiškėjos skundo teiginio, kad įsigaliojus naujam teisiniam reglamentavimui daiktus galima gauti tik viena pašto siunta, kuri leidžiama kartą per šešis mėnesius ir neturi sverti daugiau nei 15 kg (vienu metu perduodami daiktai, į kuriuos įeina drabužiai, patalynė, avalynė, laikrodžiai, elektros prietaisai - televizoriai, radijo imtuvai, virduliai), todėl ji negali apsirūpinti drabužiais 4 metų laikams, Panevėžio PN pažymėjo, kad iki įsigaliojant BVK 95 straipsnio redakcijai (iki 2020 m. birželio 19 d.) nuteistieji taip pat turėjo teisę gauti vieną pašto arba perduodamą drabužių, patalynės (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), avalynės siuntinį per šešis mėnesius (BVK 95 straipsnio 1 dalis). Vienas pašto siuntinys neturėjo sverti daugiau kaip dešimt kilogramų, o perduodamas siuntinys - daugiau kaip penkiolika kilogramų (BVK 95 straipsnio 2 dalis). Taigi, įsigaliojęs naujasis teisinis reglamentavimas nuteistųjų galimybės gauti drabužius ir avalynę pašto ar perduodamuose siuntiniuose nesumažino - teisės gauti siuntinį periodiškumas išliko tas pats. Be to, naujuoju reglamentavimu buvo padidintas paštu leidžiamo gauti siuntinio svoris - iš 10 kg į 15 kg.

Nurodė, kad nuteistosios, kurios neturi nuosavų drabužių ir (ar avalynės) esant jų rašytiniam prašymui aprūpinamos nemokamai.

Dėl neturtinės žalos nebuvimo

Panevėžio PN nurodė, kad pareiškėja nepateikė jokių objektyvių įrodymų dėl esą patirtos neturtinės žalos, skundą grindė abstrakčiais teiginiais, nenurodė kuo grindžiamas žalos dydis ir kaip jis paskaičiuotas. Panevėžio PN nuomone, pareiškėja kreipėsi į teismą galimai siekdama turtinės naudos.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau - ir Teisingumo ministerija) atsiliepimu (b. I. 84-87) prašė pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą. Nurodė, kad diferencijuotais nuteistiesiems leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašais siekiama

užtikrinti sanitarinių, higienos ir priešgaisrinių sąlygų laikymąsi nuteistųjų gyvenamosiose patalpose, mažinti daiktų, kurie nėra pirmo būtinumo vykdant laisvės atėmimo bausmę, skaičių. Tokių daiktų skaičiaus mažinimu siekiama užtikrinti laisvės atėmimo vietų įstaigų, jose dirbančių ir laikomų asmenų saugumą, užkardyti teisės pažeidimus. Sutinka, kad pareiškėja patiria tam tikrų ribojimų, tačiau šie ribojimai yra teisėti ir galiojantys pareiškėjai, kaip nepriklausančiai lengvajai nuteistųjų grupei.

Skundas tenkinamas iš dalies.

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Lietuvos valstybės pareigos atlyginti neturtinę žalą, pareiškėjos teigimu patirtą dėl BVK 73 straipsnio 3 punkte, 92 straipsnio 1 dalies 2 punkte paprastajai nuteistųjų grupei įtvirtintų draudimų ir apribojimų. Pareiškėja taip pat prašo atlikti tyrimą ar minėti straipsniai atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau - ir CK) 6.271 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. Šioje teisės normoje įtvirtinta viešoji civilinė atsakomybė, kurios specifiška yra ta, kad civilinės atsakomybės subjektas yra ne privatus, bet viešasis asmuo-valstybė. Atsakomybės subjekto ypatumai lemia tam tikrus šios civilinės atsakomybės taikymo ypatumus. Vienas iš jų yra tai, kad šio delikto padarymas suponuoja griežtą civilinę atsakomybę, tai yra, civilinę atsakomybę be kaltės (CK 6.271 straipsnyje nustatyta viešajai atsakomybei atsirasti pažeidėjo kaltės sąlyga nėra būtina). Tai reiškia, kad viešajai atsakomybei nustatyti pakanka trijų civilinės atsakomybės sąlygų buvimo: 1) valdžios institucijos (jų tarnautojų, pareigūnų) atliktų neteisėtų veiksmų (CK 6.246 straipsnis); 2) asmens patirtos žalos (CK 6.249 straipsnis); 3) neteisėtus veiksmus bei padarytą žalą siejančio priežastinio ryšio (CK 6.247 straipsnis). Nenustačius bent vienos iš minimų trijų viešosios atsakomybės sąlygų, valstybei pagal CK 6.271 straipsnį nekyla turtinė prievolė atlyginti žalą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau -LVAT) 2017 m. lapkričio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2205-575/2017; 2017 m. rugpjūčio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1980-520/2017).

Dėl apribotos teisės naudotis elektros prietaisais

BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkte (redakcija galiojanti nuo 2020 m. birželio 20 d.) numatyta, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę gauti maisto produktus (išskyrus maisto produktus, kuriuos prieš vartojimą būtina termiškai apdoroti), laikraščius, žurnalus, knygas, drabužius, avalynę, patalynę (išskyrus antklodę, čiužinį ir pagalvę), laikrodžius, pagamintus ne iš brangiųjų metalų, barzdaskutę, higienos ir kanceliarijos reikmenis ir kitus daiktus. BVK 95 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms grupėms priskirtiems nuteistiesiems leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašai nustatomi Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse.

Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių (toliau - ir Taisyklės) patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25 (redakcija galiojusi nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d.) 21 punktą numatė, kad paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio 2 dalyje nurodytą nuobaudą) leidžiama įsigyti ir pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) turėti Taisyklių 20.1.1-20.1.12, 20.1.17, 20.2, 20.3, 20.4.1-20.4.7 ir 20.5 papunkčiuose nurodytų asmeninių

daiktų. Pagal Taisyklių 20.4.1-20.4.7 papunkčius paprastajai nuteistųjų grupei priskirti nuteistieji gali turėti tokius elektros prietaisus:

- televizorių ir jo priedėlį antžeminei televizijai, jei šis priedėlis įsigytas iki 2016 m. balandžio 1 d.;

- nešiojamąjį kompiuterį (vietoje nešiojamojo kompiuterio leidžiama turėti stacionarųjį kompiuterį, jeigu jis įsigytas iki 2016 m. balandžio 1 d.);

- kišeninį (nešiojamąjį) radijo imtuvą arba MP3 grotuvą;

- barzdaskutę;

- plaukų džiovintuvą;

- elektrinį virdulį;

- LED skaitymo lempą (maitinamą elementais).

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad pareiškėja Panevėžio PN priskirta paprastajai nuteistųjų grupei (b. 1. 43). Nustatyta, kad Panevėžio PN administracija įgyvendindama BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimus, paprastosios grupės nuteistosioms nurodė iki 2020 m. liepos 15 d. atiduoti elektros prietaisus į nuteistųjų daiktų sandėlį (b. 1. 34). Byloje esančiais duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2020 m. liepos 15 d. į sandėlį pridavė televizorių, plaukų tiesintuvą, ausines (b. 1. 45). Panevėžio PN atsiliepime (b. 1. 34) nurodė, kad sistemiškai aiškinant BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, konstatuotina, jog ši teisės norma įtvirtina lengvajai grupei priskirtiems nuteistiesiems teisę turėti elektros prietaisus, o paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems teisė turėti elektros prietaisus nėra įtvirtinta, yra nustatyta tik jų teisė turėti barzdaskutę. Teismas tokiam Panevėžio PN pateiktam išaiškinimui nepitaria. Teismas pažymi, kad BVK 92 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms grupėms priskirtiems nuteistiesiems (taigi ir paprastajai nuteistųjų grupei) leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašai nustatomi Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse. Kaip matyti, Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklės (redakcija galiojusi nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d.) numatė paprastajai nuteistųjų grupei teisę turėti Taisyklių 20.4.1-20.4.7 papunkčiuose nurodytus elektros prietaisus. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, teismo vertinimu, Panevėžio PN liepusi iki 2020 m. liepos 15 d. pareiškėjai į sandėlį pasidėti leidžiamus turėti elektros prietaisus (televizorių, ausinės (kurios kaip nurodė Panevėžio PN atsiliepime (b. I. 35) yra naudojamos kartu su televizoriumi), plaukų tiesintuvą), elgėsi neteisėtai.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui priėmus 2020 m. rugpjūčio 20 d. įsakymą Nr. 1R-25 „Dėl Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo (įsigaliojo nuo 2020 m. rugpjūčio 21 d.) 21 punktą nustatė, kad paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio 2 dalyje nurodytą nuobaudą) leidžiama įsigyti ir pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) turėti Taisyklių 20.1.1- 20.1.9, 20.1.12, 20.1.17, 20.2, 20.3, 20.4.1, 20.4.3, 20.4.4, 20.4.6, 20.4.7 ir 20.5 papunkčiuose nurodytų asmeninių daiktų (išskyrus MP3 grotuvą), taip pat sausų dribsnių. Pagal Taisyklių 20.4.1, 20.4.3, 20.4.4, 20.4.6, 20.4.7 papunkčius paprastajai nuteistųjų grupei priskirti nuteistieji gali turėti tokius elektros prietaisus:

- televizorių ir jo priedėlį antžeminei televizijai, jei šis priedėlis įsigytas iki 2016 m. balandžio 1 d.;

- kišeninį (nešiojamąjį) radijo imtuvą;

- barzdaskutę;

- elektrinį virdulį;
- LED skaitymo lempą (maitinamą elementais).

Byloje esančiais duomenimis nustatyta, kad 2020 m. rugpjūčio 26 d. pareiškėjai buvo atiduotas televizorius kartu su komplektuojančiomis dalimis ir ausinės (kaip prietaisas, naudojamas kartu su televizoriumi (b. 1. 47). Plaukų tiesintuvas pareiškėjai gražintas nebuvo, nes jo turėti neleido Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių (galiojančių nuo 2020 m. rugpjūčio 21 d.) 21 punktą.

Atsižvelgiant į byloje nustatytas aplinkybes, teismas konstatuoja, kad laikotarpiu nuo 2020 m. liepos 15 d. iki 2020 m. rugpjūčio 26 d. pareiškėjai neteisėtai buvo atimta galimybė naudotis televizoriumi (kartu su ausinėmis).

Dėl teisės naudotis plaukų tiesintuvu teismas pažymi, kad abi Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių redakcijos (nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 20 d. ir nuo 2020 m. rugpjūčio 21 d. galiojanti redakcija), teisės naudotis plaukų tiesintuvu nenumatė, todėl pagrindo šiuo nagrinėjamu aspektu konstatuoti neteisėtus Panevėžio PN veiksmus nėra.

Dėl teisės naudotis elektriniu virduliu teismas pažymi, kad ši teisė iš pareiškėjos atimta nebuvo, nes kaip matyti Panevėžio PN priėmė sprendimą nuo 2020 m. liepos 16 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. leisti nuteistiesiems naudotis asmeniniais virduliais (b. 1. 34), be to, kaip matyti iš pareiškėjos prašymo padėti daiktus į sandėlį (b. 1. 45), pareiškėja į sandėlį elektrinio virdulio nepadėjo.

Dėl apribotos teisės įsigyti maisto produktų, kuriems reikalingas terminis apdorėjimas

BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkte (redakcija galiojanti nuo 2020 m. birželio 20 d.) numatyta, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę gauti maisto produktus (išskyrus maisto produktus, kuriuos prieš vartojimą būtina termiškai apdoroti). BVK 95 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms grupėms priskirtiems nuteistiesiems leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašai nustatomi Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse.

Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių (redakcija galiojusi nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d.) 21 punktą numatė, kad paprastajai grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio 2 dalyje nurodytą nuobaudą) leidžiama įsigyti ir pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) turėti Taisyklių 20.1.1-20.1.12, 20.1.17, 20.2, 20.3, 20.4.1-20.4.7 ir 20.5 papunkčiuose nurodytų asmeninių daiktų. Pagal Taisyklių 20.1.1-20.1.12, 20.1.17 papunkčius paprastajai nuteistųjų grupei priskirti nuteistieji gali turėti tokius maisto produktus:

- vaisių ir daržovių (šviežių, šaldytų, konservuotų) - ne daugiau kaip 2 kg; -duonos gaminių - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- pieno produktų (išskyrus saldintą sutirštintą pieną) - ne didesnė nei 500 ml pakuotėse; -termiškai apdorotų, rūkytų, sūdytų mėsos gaminių (žuvies) - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- chalvos, šokolado, šokoladinių saldainių, riešutų - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- aliejaus, margarino- ne didesnė nei 500 ml pakuotėse;
- natūralios arbatos, kavos, kakavos - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- sulčių, gairiųjų gėrimų, mineralinio vandens - ne didesnė nei 1000 ml pakuotėse;

- prieskonių, sintetinių šaldiklių;
- sausų dribsnių, sausos sriubos, sausų antrųjų patiekalų, sauso sultinio - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- kruopų, makaronų - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- ketčupo, pomidorų padažo, sojų padažo, majonezo, garstyčių, krienų - ne didesnė nei 200 ml gamintojo pakuotėse;
- sausainių, vaflių ir meduolių - ne didesnė nei 500 g pakuotėse ir ne daugiau kaip po vieną pakuotę.

Nustatyta, kad Panevėžio PN administracija įgyvendindama BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimą, nuo 2020 m. birželio 29 d. uždraudė įstaigoje veikiančioje nuteistųjų parduotuvėje prekiauti maisto produktais, kuriuos būtina termiškai apdoroti (t. y. kurių negalima vartoti prieš tai jų nepaveikus šiluma): natūralia arbata, kava, kakava, sausomis sriubomis, sausais antraisiais patiekalais, sausu sultiniu, kruopomis, makaronais. Teismas pažymi, kad nors vadovaujantis BVK 92 straipsnio 1 dalies 2 punktu, paprastajai nuteistųjų grupei uždrausta turėti maisto produktų, kuriuos prieš vartojimą būtina termiškai apdoroti, tačiau to paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms grupėms priskirtiems nuteistiesiems (taigi ir paprastajai nuteistųjų grupei) leidžiamų turėti asmeninių daiktų sąrašai nustatomi Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse. Kaip matyti, Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklės (redakcija galiojusi nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d.) numatė paprastajai nuteistųjų grupei teisę turėti Taisyklių 20.1.1-20.1.12, 20.1.17 papunkčiuose nurodytus maisto produktus (tame tarpe ir termiškai apdorojamus). Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, teismo vertinimu, Panevėžio PN nuo 2020 m. birželio 29 d. uždraudusi įstaigoje veikiančioje nuteistųjų parduotuvėje prekiauti maisto produktais, kuriuos būtina termiškai apdoroti, elgėsi neteisėtai.

Bylos duomenimis nustatyta, kad laukdami poįstatyminio teisės akto, kuris reglamentuotų nuteistiesiems leidžiamus įsigyti ir turėti asmenius daiktus, priėmimo bei atsižvelgdami į nuteistųjų prašymus ir nusiskundimus dėl joms apribotos teisės įsigyti asmeninius daiktus (ypač arbatą, kavą, kakavą), taip pat siekdami palengvinti nuteistųjų adaptaciją pereinamuoju laikotarpiu, Panevėžio PN priėmė sprendimą nuo 2020 m. liepos 16 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. leisti nuteistosioms įsigyti šiuos maisto produktus, kuriems reikalingas terminis apdorojimas: natūralios arbatos, kavos, kakavos, sausų sriubų, sausų antrųjų patiekalų, sauso sultinio.

2020 m. rugpjūčio 21 d. įsigaliojus naujoms Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėms nuteistosioms buvo leista įsigyti ir turėti maisto produktus, kurie buvo numatyti taisyklių 20.1.1-20.1.9, 20.1.12, 20.1.17 punktuose, taip pat sausų dribsnių:

- vaisių ir daržovių (šviežių, šaldytų, konservuotų) - ne daugiau kaip 2 kg; -duonos gaminių - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- pieno produktų (išskyrus saldintą sutirštintą pieną - ne didesnė nei 500 ml pakuotėse; -termiškai apdorotų, rūkytų, sūdytų mėsos gaminių (žuvies) - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- chalvos, šokolado, šokoladinių saldainių, riešutų - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- aliejaus, margarino- ne didesnė nei 500 ml pakuotėse;
- natūralios arbatos, kavos, kakavos - ne didesnė nei 500 g pakuotėse;
- sulčių, gaiviųjų gėrimų, mineralinio vandens - ne didesnė nei 1000 ml pakuotėse;
- prieskonių, sintetinių šaldiklių;

- ketčupo, pomidorų padažo, sojų padažo, majonezo, garstyčių, krienų - ne didesnė nei 200 ml gamintojo pakuotėse;
- sausainių, vaflių ir meduolių - ne didesnė nei 500 g pakuotėse ir ne daugiau kaip po vieną pakuotę.

Atsižvelgiant į byloje nustatytas aplinkybes, teismas konstatuoja, kad laikotarpiu nuo 2020 m. birželio 29 d. iki 2020 m. liepos 16 d. pareiškėjai neteisėtai buvo atimta galimybė apsipirkti Panevėžio PN parduotuvėje maisto produktų, kurie jai buvo leidžiamai Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėmis (redakcija galiojusi nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d.). Šiuo atžvilgiu konstatuoti neteisėti Panevėžio PN veiksmai. Laikotarpiu nuo 2020 m. liepos 16 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d. pareiškėjai neteisėtai buvo atimta galimybė nusipirkti kruopų ir makaronų, nes Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklės

(redakcija galiojusi nuo 2020 m. sausio 22 d. iki 2020 m. rugpjūčio 21 d.) šią teisę pareiškėjai garantavo. Šiuo atžvilgiu konstatuoti neteisėti Panevėžio PN veiksmai.

Dėl vaisių ir daržovių kiekio

Pareiškėja skunde nurodė, kad jai buvo apribota leidžiamų įsigyti ir turėti vaisių, daržovių kiekis (buvo nustatytas 2 kg apribojimas). Apribojus įsigyti ir turėti leidžiamų vaisių, daržovių kiekį, pareiškėja neteko galimybės gauti pakankamai vitaminų ir mineralų, nes pataisos įstaigoje teikiamas maistas palaiko tik gyvybines jos funkcijas.

Panevėžio PN atsiliepime (b. 1. 37-38) nurodė, kad apribojimai dėl nuteistiesiems galimo įsigyti ir turėti vaisių, daržovių kiekio niekaip nėra susiję su 2020 m. birželio ir rugpjūčio mėn. įsigaliojusiais BVK ir Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių pakeitimais. Pažymėjo, kad apribojimas dėl nuteistiesiems leidžiamų įsigyti vaisių ir daržovių kiekio atsirado nuo 2018 m. spalio 20 d. įsigaliojus 2018 m. spalio 19 d. įsakymui Nr. 1R-213 „Dėl teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. 194 „Dėl Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“. Analogiškos nuostatos dėl apribojimų leistinam įsigyti vaisių ir daržovių kiekiui buvo perkeltos ir į naujųjų Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25, nuostatas. Taigi, pareiškėjai leidžiamų įsigyti vaisių ir daržovių kiekio apribojimas buvo taikomas nuo pat jos atvykimo į Panevėžio PN, t. y. 2019 m. birželio 20 d.

Teismas neturi pagrindo netikėti tokiais Panevėžio PN atsiliepime nurodytais argumentais, nes Panevėžio PN atsiliepime teisingai nurodė, kad pakeitimai susiję su leidžiamu įsigyti vaisių ir daržovių kiekiu atsirado nuo 2018 m. spalio 20 d. įsigaliojus 2018 m. spalio 19 d. įsakymui Nr. 1R-213 „Dėl teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. 194 „Dėl Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“. Kaip pagrįstai nurodė Panevėžio PN analogiškos nuostatos dėl apribojimų leistinam įsigyti vaisių ir daržovių kiekiui buvo perkeltos ir į naujasias nuo 2020 m. sausio 22 d. įsigaliojusias Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisykles.

Dėl pareiškėjos skundo argumento, kad negalėdama įsigyti pakankamo kiekio vaisių ir daržovių, pareiškėja negauna pakankamo kiekio vitaminų ir mineralų, teismas pažymi, kad kaip pagrįstai nurodė Panevėžio PN savo atsiliepime (b. 1. 38), pareiškėja įstaigoje veikiančioje parduotuvėje gali apsipirkti du kartus per savaitę, taigi ji iš viso gali įsigyti 4 kg vaisių ir daržovių. Be to, kaip nurodė Panevėžio PN atsiliepime (b. 1. 38-39) pareiškėjai pataisos įstaigoje yra teikiamas maitinimas, kuris atitinka

fiziologines mitybos normas, teikiamas maitinimas yra kokybiškas, ką patvirtina byloje esantys duomenys (b. 1. 73-80).

Dėl panaikintos galimybės įsigyti vitaminus ir maisto papildus

Pareiškėja skunde nurodė, kad Panevėžio PN nuo 2019 metų panaikino galimybę įsigyti maisto papildus ir vitaminus, nors jie priskiriami prie maisto produktų.

Teismas pažymi, kad galimybė nuteistiesiems įsigyti vitaminų atsirado tik nuo 2020 m. rugpjūčio 21 d. įsigaliojus Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių pakeitimams. Taisyklių 20.5.15 papunktyje numatyta, kad nuteistiesiems leidžiama įsigyti ir turėti pataisos įstaigoje vaistinių preparatų, kuriais Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos viršininko nustatyta tvarka leidžiama prekiauti vaistinių preparatų mažmeninės prekybos įmonėms, vitaminų (gamintojų pakuotėmis, ne daugiau kaip 30 tablečių arba kapsulių), gydytojo rekomenduotų medicinos priemonių (nuteistiesiems, gavusiems rašytinį pataisos įstaigos (tardymo izoliatoriaus) direktoriaus leidimą įsigyti ir turėti medicinos priemonių).

Atsižvelgiant į tai, kad išdėstyta, pareiškėjos skundo teiginiai, kad Panevėžio PN nuo 2019 metų panaikino galimybę įsigyti maisto papildus ir vitaminus, nors jie priskiriami prie maisto produktų, atmetami kaip nepagrįsti, todėl pagrindo konstatuoti neteisėtą Panevėžio PN veiksmų analizuojamu aspektu nėra.

Dėl B VK 73 straipsnio 3 punkto taikymo

Pareiškėja skunde nurodė, kad remiantis BVK 73 straipsnio 3 punktu pakeitimu nuo 2020 m. birželio 20 d. paprastajai nuteistųjų grupei priskiriami nuteistieji nebegali gauti smulkiųjų paketų iki 2 kg (galimi tik laišškai iki 20 gr.), todėl taip buvo atimta jos galimybė gauti neribotą kiekį įvairiausių žurnalų, kryžiažodžių, pašto ženklų, vokų.

BVK 73 straipsnio 3 punkte (redakcija galiojusi iki 2020 m. birželio 20 d.) buvo numatyta, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat gauti smulkiųjų paketų.

BVK 73 straipsnio 3 punkte (redakcija galiojanti nuo 2020 m. birželio 20 d.) numatyta, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat šio Kodekso 95 straipsnyje nustatytu periodiškumu gauti perduodamų daiktų.

Taigi, atsižvelgiant į naujai įsigaliojusį teisinį reglamentavimą matyti, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji nebegali gauti smulkiųjų paketų. Pareiškėja tokį pasikeitusį reglamentavimą sieja su jos apribota galimybe gauti žurnalų, rašomo popieriaus, pašto ženklų, vokų. Teismas tokius pareiškėjos skundo argumentus vertina kaip nepagrįstus. Teismas pažymi, kad kaip pagrįstai nurodė Panevėžio PN savo atsiliepime (b. 1. 39-40), vadovaujantis Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių 29 punktu, spaudos, vokų, pašto ženklų, rašymo popieriaus nuteistosioms leidžiama gauti pašto ir perduodamu siuntiniu arba per pasimatymus. Be to, kaip nurodė Panevėžio PN šių prekių nuteistosios gali įsigyti iš pataisos įstaigoje veikiančios parduotuvės. Laikraščius, žurnalus nuteistosios gali prenumeruoti pačios (tą numato BVK 93 straipsnis), be to ir patys Panevėžio PN prenumeruoja periodinius leidinius (laikraščius, žurnalus). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindo konstatuoti neteisėtą Panevėžio PN analizuojamu aspektu nėra.

Teismas pareiškėjos skundo argumentą, kad įsigaliojus naujam teisiniam reglamentavimui daiktus galima gauti tik viena pašto siunta, kuri leidžiama kartą per šešis mėnesius ir neturi sverti daugiau nei 15 kg (vienu metu perduodami daiktai, į kuriuos įeina drabužiai, patalynė, avalynė, laikrodžiai, elektros prietaisai - televizoriai, radijo imtuvai, virduliai), sieja su ta aplinkybe, kad ji negalėjo apsirūpinti drabužiais 4 metų laikams. Tokį pareiškėjos skundo argumentą teismas atmeta kaip nepagrįstą. Teismas pritaria Panevėžio PN atsiliepime (b. 1. 40-41) nurodytam argumentui kad

nuteistosios, kurios neturi nuosavų drabužių ir (ar avalynės) esant jų rašytiniam prašymui aprūpinamos nemokamai. Bylos duomenimis pareiškėja 2020 metais nėra teikusi prašymų Panevėžio PN dėl jos aprūpinimo drabužiais ir avalyne (b. 1. 41).

Teismas pažymi ir tai, kad iš pareiškėjos skundo matyti, kad ji ginčija tik BVK 73 straipsnio 3 punkto teisėtumą, kuris yra procesinio pobūdžio, o nagrinėjamu atveju pareiškėja jokių Panevėžio PN priimtų aktų teisėtumo neginčija.

Atsižvelgiant į tai, kad išdėstyta, teismas daro išvadą, Panevėžio PN jokių neteisėtų veiksmų susijusių su BVK 73 straipsnio 3 punkto taikymu pareiškėjos atžvilgiu neatliko, todėl šie pareiškėjos skundo teiginiai atmestini kaip nepagrįsti.

Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą

Pareiškėjos prašymas kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar BVK 73 straipsnio 3 punktas, 92 straipsnio 1 dalies 2 punktas, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, netenkintinas. Pažymėtina, jog teismas į Lietuvos Respublikos Konstitucini Teismą kreipiasi tik esant teisiškai motyvuotai abejonei dėl tam tikro teisės akto konstitucingumo ir tai yra bylą nagrinėjančio teismo diskrecija. Šalių pozicija šiuo klausimu nėra lemiamą ir teismui nėra privaloma, įvertinus nagrinėjamos bylos aplinkybes, byloje taikytino teisės akto turinį ir pareiškėjos prašymą, teismas konstatuoja, kad pareiškėjos prašymas nėra grindžiamas tokiais teisiniais argumentais, kurie sudarytų teismui pakankamą pagrindą pagrįstai manyti (abejoti) dėl byloje taikytų įstatymų nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Pažymėtina ir tai, kad Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau - ir ABTĮ) 3 straipsnio 2 dalis nustato, kad teismas nevertina ginčijamo teisės akto ir veiksmų (neveikimo) politinio ar ekonominio tikslingumo požiūriu, o tik nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar viešojo administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar teisės aktas arba veiksmas (neveikimas) neprieštarauja tikslams ir uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo įgaliojimus.

Likusieji pareiškėjos argumentai laikytini pertekliniais, neturintys lemiamos juridinės reikšmės kilusio ginčo išsprendimui, todėl detaliau nedėstyti ir neanalizuotini. Be to, LVAT ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau - ir EŽTT) formuoja praktiką, kad teismo pareigos nurodyti priimto sprendimo motyvus apimtis gali skirtis priklausomai nuo sprendimo prigimties ir turi būti analizuojama konkrečių bylos aplinkybių kontekste (EŽTT 2018 m. rugsėjo 20 d. sprendimas byloje *Mushegh Saghatelyan prieš Armėniją* (pareiškimo Nr. 23086/08.), 205 punktas; 2015 m. lapkričio 24 d. sprendimas byloje *Paliūtis prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 34085/09), 40 punktas, 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje *Heile prieš Suomiją* (pareiškimo Nr. 20772/92), 55 punktas). Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau - ir LVAT) taip pat ne kartą pažymėta, kad įstatymo reikalavimas motyvuoti teismo sprendimą nereikia įpareigojimo teismui atsakyti į kiekvieną proceso dalyvio argumentą (LVAT 2019 m. vasario 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-60-261/2019, 2009 m. liepos 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. P⁷⁵⁶-151/2009).

Įvertinus aukščiau išdėstytų aplinkybių bei jas patvirtinančių įrodymų visumą, konstatuotina, kad Panevėžio PN neteisėtai iš pareiškėjos atėmė televizorių (kartu su ausinėmis) ir tam tikrą laiką neleido pareiškėjai iš pataisos įstaigoje veikiančios parduotuvės įsigyti ir turėti leidžiamų maisto produktų.

Iš pareiškėjos pateikto skundo matyti, kad ji atsakovu byloje nurodė ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją (b. 1. 15-17). Pareiškėja neturtinę žalą siejo su Teisingumo ministerijos priimtu teisės aktu (priimtais BVK pakeitimais). Teismas išnagrinėjęs bylos medžiagą jokių neteisėtų Teisingumo ministerijos veiksmų pareiškėjos atžvilgiu nenustatė. Tokia išvada daroma todėl, kad Teisingumo ministerija pareiškėjos atžvilgiu nepriėmė jokio teisės akto, kuris būtų taikomas išskirtinai tik jai.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau - CK) 6.250 straipsnio 1 dalis apibrėžia, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai,

nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais.

Pareiškėja prašė priteisti 1200 Eur neturtinei žalai atlyginti.

Pareiškėja neturtinės žalos atsiradimą dėl netinkamų baudmės atlikimo sąlygų grindžia patirtais nepatogumais, neigiamais išgyvenimais, sveikatos pablogėjimu. Teismas pažymi, kad iš byloje esančių duomenų (b. 1. 48) nenustatyta, kad pareiškėja dėl skunde jai galimai padarytų pažeidimų patyrė ryškesnių dvasinių išgyvenimų, emocinės būklės sutrikimų, teismui nėra pateikta duomenų apie pareiškėjos kreipimąsi į sveikatos priežiūros specialistus dėl skundėjos nurodytų netinkamų kalinimo sąlygų sukeltų pasekmių jos sveikatai. Tačiau, įvertinus nustatytų pažeidimų pobūdį, jų trukmę, teismui nekyla abejonių, kad dėl nustatytų pažeidimų pareiškėja patyrė tam tikrų nepatogumų, išgyvenimų, papildomą diskomfortą, teisės aktais garantuotos minimalios gyvenimo kokybės pablogėjimą, kurių ji nebūtų patyrusi, jei būtų buvusi laikoma teisės aktų nustatytais sąlygomis, t. y. pareiškėja patyrė neturtinę žalą. LVAT analogiško pobūdžio bylose yra ne kartą konstatuota, jog asmuo, kuris yra laikomas nepriimtinais sąlygomis, patiria neturtinę žalą, kaip ji yra apibrėžta CK 6.250 straipsnio 1 dalyje (žiūrėti, pavyzdžiui LVAT administracinę bylą Nr. A143-1966/2008, administracinę bylą Nr. A 502-734/2009, administracinę bylą Nr. A525-1181/2010), taip pat ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau - EŽTT) praktikoje (žiūrėti, pavyzdžiui EŽTT 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimą byloje S. prieš Lietuvą, pareiškimo Nr. 871/02).

Teismas vertindamas pareiškėjos patirtą neturtinę žalą pažymi, kad nors iš pareiškėjos tam tikrą laiką buvo atimta teisė naudotis televizoriumi (kartu su ausinėmis), tačiau susipažinti su svarbiausiomis naujienomis pareiškėja galimybę turėjo. Nustatyta, kad pareiškėja televizorių galėjo žiūrėti Panevėžio PN bendro naudojimo patalpose, pareiškėja galėjo skaityti Panevėžio PN prenumeruojamą spaudą (laikraščius, žurnalus), pareiškėja spaudą prenumeruoti galėjo ir pati. Dėl draudimo įsigyti tam tikrus maisto produktus teismas pažymi, kad šis draudimas galiojo neilgą laiko tarpą, be to, kaip nurodė Panevėžio PN savo atsiliepime (b. 1. 36) uždraudus įsigyti termiškai apdorojamus maisto produktus, nuteistųjų iki tol turėti ir nesuvartoti maisto produktai paimti nebuvo, juos nuteistosioms buvo leista suvartoti, įvertinęs byloje nustatytų pažeidimo pobūdį, jų trukmę, vadovaudamasis teisingumo, protingumo principais, teismas daro išvadą, kad šioje byloje yra pagrindas neprileisti pareiškėjai neturtinės žalos atlyginimo pinigais ir apsiriboti jos teisės į tinkamas kalinimo sąlygas pažeidimo pripažinimu ir tai laikytina pakankama satisfakcija už jos teisių pažeidimą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 84-87 straipsniais, 88 straipsnio 4 punktu, teismas,

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjos L. skundą tenkinti iš dalies.

Pripažinti, kad buvo pažeista pareiškėjos L. teisė į Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytas baudmės atlikimo sąlygas Panevėžio pataisos namuose, o reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo pinigais atmesti kaip nepagrįstą.

Kitą skundo dalį atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per trisdešimt kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, apeliacinį skundą paduodant per Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmus.